

МАЛАНЧІЙ Микола Олександрович
канд. наук з держ. упр., докторант Нац. акад.
Державної прикордонної служби України

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ КАДРОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Структурується поняття «персонал Державної прикордонної служби». Обґрунтовується, що головним документом, який орієнтує розвиток кадрового менеджменту в Державній прикордонній службі України, є Стратегія розвитку Державної прикордонної служби України, метою якої є забезпечення ефективної реалізації політики у сфері безпеки державного кордону, а також охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні.

Аналіз нормативно-правових засад кадрового менеджменту Державної прикордонної служби України засвідчує, що служба в підрозділах охорони державного кордону має велику соціальну та державну важливість. Вона регламентується низкою законодавчих актів. Як самостійний вид служби прикордонна служба має, крім правової, організаційну відмінність від інших видів служб, що виявляється в обмеженні служби межами системи прикордонних органів.

Ключові слова: кадровий менеджмент Державної прикордонної служби України, службово-бойова діяльність, управління, нормативно-правові засади, законодавче забезпечення.

Постановка проблеми. З появою нових видів загроз, таких як: військова агресія Російської Федерації проти України, тимчасова окупація території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя, розпалювання збройного конфлікту в східних регіонах України, що супроводжується здійсненням заходів, спрямованих на дестабілізацію політичної та економічної ситуації в Україні, розвиток тероризму та загроза його поширення територією України, – виникла нагальна потреба в розвитку Державної прикордонної служби України (ДПСУ). Розвиток ДПСУ сприятиме:

– створенню нової системи захисту державного кордону з Російською Федерацією та іншими суміжними державами як гарантування державного суверенітету і забезпечення національної безпеки;

– підвищенню ефективності реалізації державної політики у сфері безпеки державного кордону;

– запровадженню європейських стандартів інтегрованого управління кордонами;

– створенню умов для реалізації прав і свобод людини, розвитку транскордонного співробітництва [13].

Перспектива розвитку кадрового менеджменту ДПСУ повинна бути спрямована на можливість забезпечити адекватне реагування на існуючі і нові загрози і виклики українській державі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми кадрового менеджменту ДПСУ неодноразово ставали об'єктом наукової уваги О. Ю. Андрощук, Д. В. Іщенко, А. М. Машталера, О. В. Торічного, С. О. Філіппова та ін. Проте в умовах реформування сектору безпеки та оборони України ця проблема є постійно актуальною.

Метою статті є аналіз нормативно-правових засад кадрового менеджменту ДПСУ.

Викладення основного матеріалу. В органах і установах ДПСУ зайняті працівники, правовий статус яких визначається різними нормативними актами. Так, ст. 3 Кодексу законів про працю України регулює трудові відносини працівників усіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності і галузевої належності, а також осіб, які працюють за трудовим договором з фізичними особами [2]. Але правовий статус військовослужбовців ДПСУ має і свої особливості, які визначаються Законом України «Про Державну прикордонну службу України». Відповідно до ст. 14 цього закону до особового складу ДПСУ входять військовослужбовці та працівники ДПСУ [3].

Для подальшого аналізу слід структурувати поняття «персонал Державної прикордонної служби», щоб чітко виокремити об'єкт нашого дослідження. Згідно із зазначеним вище законом ДПСУ, будучи правоохоронним органом спеціального призначення, має таку загальну структуру:

- центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону;
- територіальні органи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону;
- морська охорона, яка складається із загонів морської охорони;
- органи охорони державного кордону – прикордонні загони, окремі контрольно-пропускні пункти, авіаційні частини;
- розвідувальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону.

У ст. 14 Закону України «Про державну прикордонну службу України» визначається структура особового складу ДПСУ. До особового складу ДПСУ входять військовослужбовці та працівники ДПСУ [7]. Загальна чисельність ДПСУ становить 53 тис. осіб, у тому числі 45 тис. військовослужбовців згідно із Законом України «Про внесення зміни до статті 6 Закону України „Про державну прикордонну службу України”» [6]. У системі ДПСУ є також навчальні заклади, науково-дослідні установи, підрозділи спеціального призначення та органи забезпечення.

Діяльність офіцерського складу регламентується багатьма законодавчими та відомчими актами. Так, відповідно до Закону України «Про Державну прикордонну службу» визначено, що на ДПСУ покладаються завдання щодо забезпечення недоторканності державного кордону й охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні. Основними функціями ДПСУ як правоохоронного органу спеціального призначення є охорона державного кордону України на суші, морі, річках, озерах та інших водоймах з метою недопущення незаконної зміни проходження його лінії, забезпечення дотримання режиму державного кордону та прикордонного режиму тощо [7]. ДПСУ у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України «Про Державну прикордонну службу України», «Про державний кордон України», «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про прикордонний контроль», іншими законами України, виданими на їх виконання актами Президента України, Кабінету Міністрів України, Кримінальним кодексом України, Кримінально-процесуальним кодексом України, Кодексом України про адміністративні правопорушення, міжнародними договорами України, інструкціями та іншими нормативно-правовими актами Адміністрації ДПСУ, наказами регіонального управління, начальника органу охорони державного кордону (ООДК).

Головним документом, який орієнтує розвиток кадрового менеджменту в ДПСУ, є Стратегія розвитку Державної прикордонної служби України, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 р. № 1189-р [13], метою якої є забезпечення ефективної реалізації політики у сфері безпеки державного кордону, а також охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні.

Загалом аналіз нормативно-правових засад кадрового менеджменту ДПСУ засвідчує, що служба в підрозділах охорони державного кордону має велику соціальну та державну важливість і регламентується низкою законодавчих актів. На прикордонників покладається велика відповідальність за виконання законів, наказів, інструкцій. Окрім того, на офіцерів ДПСУ покладається висока соціальна, моральна відповідальність за власні дії та вчинки. При виокремленні специфічних особливостей діяльності офіцерів ООДК потребують чіткого визначення основних функцій, завдання, обов'язки та вимоги до діяльності офіцера [3].

Аналіз свідчить, що відмітними рисами професійної діяльності персоналу ДПСУ щодо цілей, завдань і результатів праці є обумовленість цілей та завдань службової діяльності соціальним замовленням суспільства і закріплення їх у законах, військових статутах та наказах. Вивчення нормативних актів і керівних документів, насамперед Закону України «Про Державну прикордонну службу України», надало можливість з'ясувати, що для забезпечення недоторканності державного кордону України ДПСУ виконує функції правоохоронного, спеціального та оборонного характеру [7].

До функцій правоохоронного характеру належать: охорона державного кордону України, забезпечення дотримання режиму державного кордону та прикордонного режиму; здійснення прикордонного контролю і пропуску через державний кордон України осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна, а також виявлення і припинення випадків незаконного їх переміщення; охорона суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні; ведення оперативно-розшукової діяльності для забезпечення захисту державного кордону України; координація діяльності державних органів, що здійснюють різні види контролю під час перетину державного кордону України або беруть участь у забезпеченні режиму державного кордону, прикордонного режиму та режиму в пунктах пропуску через державний кордон України.

У межах правоохоронної діяльності прикордонники виконують також специфічну фільтраційну роботу. Це комплекс заходів з перевірки осіб, затриманих за порушення законодавства з прикордонних питань, – порушників кордону, прикордонного режиму, режиму державного кордону і режиму в пунктах пропуску через державний кордон України. Прикордонники при цьому повинні виявляти осіб, причетних до спеціальних органів іноземних держав, міжнародних терористичних організацій, організацій, які займаються контрабандою наркотиків, зброї, інших заборонених засобів, а також викривати канали та способи проникнення через державний кордон, попереджати і припиняти інші види протиправної діяльності. У всіх цих випадках офіцери-прикордонники повинні вміти розробляти програми діяльності оперативно-розшукових органів, планувати заходи оперативно-розшукового характеру, проводити спеціальні операції з протидії нелегальній міграції та контрабандному перетину товарів через державний кордон [1].

Персонал ДПСУ – суб'єкти державного управління, які наділяються державно-владними повноваженнями та здатністю приводити до дії апарат державного примусу. Виконання ними службових функцій пов'язано з наданням державно-владних повноважень. Адже в управлінських відносинах обов'язковою є присутність владного суб'єкта, а тому його статус може бути визначений тільки через характеристику державно-владних повноважень. Цих працівників спеціально уповноважують вирішувати ті чи інші соціально-правові ситуації, приймати юридично вагомі рішення, що забезпечені в необхідних випадках державним примусом.

За своїм соціально-правовим статусом увесь персонал ДПСУ поділяється на дві великі категорії: військовослужбовці і працівники. Кожен військовослужбовець ДПСУ має військове звання відповідно до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» [5]. Військові звання поділяються на армійські та

корабельні згідно з додатком 3 до Статуту внутрішньої служби Збройних сил України. Відповідні військові звання має: рядовий склад; сержантський і старшинський склад; склад прапорщиків і мічманів; молодший, старший та вищий офіцерський склад ДПСУ [12].

Працівники ДПСУ – особи, які не мають військових звань і працюють у ДПСУ за трудовою угодою або за контрактом (у повсякденній практиці їх прийнято називати вільнонайманими працівниками). На працівників цієї категорії повною мірою поширюється загальне трудове законодавство, а на державних службовців – ще й Закон України «Про державну службу» [8].

Така класифікація персоналу зорієнтована перш за все на те, що ДПСУ є правоохоронним органом спеціального призначення і військовим формуванням одночасно. Військовослужбовці становлять переважну більшість особового складу ДПСУ і дотримуються військової дисципліни [4].

Військова служба у ДПСУ, як і в Збройних силах України та інших військових формуваннях України, утворених відповідно до законів України, є державною службою особливого характеру. Особливістю взаємовідносин між військовослужбовцями ДПСУ є те, що на них покладаються обов'язки, які визначаються статутами та порадами Збройних сил України.

Згідно зі ст. 29 – 30 Статуту внутрішньої служби Збройних сил України за своїм службовим становищем і військовим званням військовослужбовці можуть бути начальниками або підлеглими стосовно інших військовослужбовців. Начальник має право віддавати підлеглому накази і зобов'язаний перевіряти їх виконання. Підлеглий зобов'язаний беззастережно виконувати накази начальників, крім випадків явно злочинного наказу, і ставитися до них з повагою [14, с. 11].

Згідно з посадовою класифікацією, весь персонал ДПСУ може бути класифікований за групами, які відповідають посадам, названим у штатних розкладах. Ця класифікація долучається до професійної, відповідно до якої всі особи, зайняті в системі, поділяються за професіями, а в їх межах – за спеціальностями. Основою цієї класифікації є наявність спеціальної освіти. Посадова і професійна класифікація мають значення при організації і проведенні профорієнтаційної роботи, а також при розробці профілів компетентності за посадами [4].

Для управлінських цілей частіше використовується функціональна управлінська класифікація, згідно з якою прийнято виокремлювати три категорії працівників: керівники, спеціалісти, допоміжний персонал. До керівників відносять осіб, відповідальних за прийняття і організацію виконання управлінських рішень, і таких, які мають підлеглих. Інакше кажучи, керівники мають права зовнішнього і внутрішньоорганізаційного керівництва. Безсумнівною перевагою цієї класифікації є її різноманітність, оскільки вона охоплює всіх без винятку осіб, які реалізують будь-які трудові функції в системі ДПСУ.

Службовий характер діяльності прикордонної служби виявляється в тому, що вона забезпечує захист інтересів держави на державному кордоні відповідно до функцій і компетенцій, визначених державою в законодавстві, яке регулює діяльність прикордонної служби у сфері захисту державного кордону.

Як самостійний вид служби прикордонна служба має, крім правової, організаційну відмінність від інших видів служб, що виявляється в обмеженні служби межами системи прикордонних органів. Особливий характер служби пояснюється специфічністю предмета її відання, тією сферою суспільних відносин, управління якою від імені держави здійснює ця служба, способами і методами його здійснення. Зазначене вимагає введення системи спеціальних звань, установлення форменого одягу та інших відмітних ознак. Отже, присутні всі ознаки спеціальної службової діяльності.

Службову діяльність можна визначити як виконання службових обов'язків і

реалізацію службових повноважень службовцем у межах компетенції, обумовленої його службовим станом. Таке визначення відображає суть службової діяльності, що свідчить про ієрархічність відносин службовця із системою прикордонних органів; залежність повноважень співробітника від компетенції прикордонних органів. Повноваження в цьому випадку характеризують правові можливості, суб'єктивні права, які має службовець. Обов'язки характеризують його належну поведінку, суб'єктивні обов'язки. Обсяг повноважень і обов'язків визначається службовою компетенцією. Зазначена діяльність має професійний характер.

Розглядаючи наступну юридично важливу ознаку прикордонної служби – реалізацію функцій, прав і обов'язків прикордонних органів, слід зазначити відому абстрактність раніше сформульованого визначення службової діяльності. Оскільки службова діяльність здійснюється не заради самої діяльності (реалізації службових повноважень і виконання службових обов'язків), то реалізація функцій, прав і обов'язків прикордонних органів і є тим самим правовим результатом, досягнення якого є метою всієї службової діяльності. У зв'язку із цим саме мета є чинником, що забезпечує здійснення службової діяльності. Із цієї причини необхідно включити у визначення службової діяльності положення про її мету. Саме через поняття мети ознака прикордонної служби щодо реалізації нею функцій, прав і обов'язків прикордонних органів набуває юридично важливого характеру. Це дозволяє сформулювати визначення службової діяльності вже з урахуванням зазначеної юридичної ознаки. Службова діяльність – це виконання службовцем на професійній основі службових обов'язків і реалізація службових повноважень щодо виконання функцій, прав і обов'язків прикордонних органів у межах службової компетенції, обумовленої посадовим станом.

Відповіддю на військову агресію Російської Федерації проти України, тимчасової окупації території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя став Указ Президента України від 17 березня 2014 р., де оголошувався особливий період, а 13 квітня 2014 р. розпочалася антитерористична операція (АТО) [11]. З 24 лютого 2018 р. набрав чинності Закон України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях», який Президент П. Порошенко підписав під час засідання Воєнного кабінету 20 лютого 2018 р. [12]. Цим законом фактично переформатовано АТО в «заходи із забезпечення національної безпеки й оборони, відсічі й стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях» [9].

У зв'язку з цим виникає ряд питань щодо порядку проходження військової служби в районах здійснення заходів із забезпечення національної безпеки й оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, а саме:

1. Стосовно порядку надання статусу учасника бойових дій (учасника війни). Згідно з вищезазначеним законом вносяться зміни в Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» [10]. Отже, військовослужбовці (резервісти, військовозобов'язані) та працівники, у тому числі Держприкордонслужби, які брали безпосередню участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки й оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та в період здійснення зазначених заходів, визнаються особами, які належать до учасників бойових дій. Завдання в зоні АТО/ООС виконували 18 298 осіб, із них надано статус учасника бойових дій – 17 991; статус учасника війни – 143 особам; перебувають на розгляді – 150 осіб; відмовлено в статусі учасника бойових дій – 10 особам. Порядок надання статусу учасника бойових дій, категорії таких осіб та терміни

їх участі в таких заходах, порядок позбавлення статусу учасника бойових дій визначає Кабінет Міністрів України (проект постанови Кабінету Міністрів України гоуге Держслужба у справах ветеранів через Мінсоцполітики).

2. Стосовно строків проходження військової служби. Строки, які діють з 1 січня 2017 р., встановлені Колегією Адміністрації Держприкордонслужби від 13 квітня 2017 р. (протокол №9): не менше ніж один рік – для усіх військовослужбовців; не менше ніж два роки – для осіб офіцерського складу, які займають керівні посади в прикордонних загонах (начальник загону, заступники начальника загону).

На сьогодні в районах проведення ООС проходять службу 2 594 військовослужбовці, у тому числі: офіцерів – 575; осіб рядового та сержантського складу – 2 019.

Крім перелічених нормативно-правових актів, законодавче підґрунтя розвитку кадрового менеджменту ДПСУ становлять документи стратегічного рівня: Воєнна доктрина України, Стратегія національної безпеки України, Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України, Стратегічний оборонний бюлетень України, Державна цільова оборонна програма розвитку озброєння і військової техніки на період до 2022 року, Стратегія розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року, Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року, Стратегія державної міграційної політики України на період до 2025 року, Морська доктрина України на період до 2035 року.

Висновки. Розвиток нормативно-правового забезпечення кадрового менеджменту в ДПСУ тісно пов'язаний з організаційною поведінкою, що відображає динаміку управлінських відносин між керівниками і підлеглими, а також організаційними структурами управління.

Прикордонна служба України є складною державною військовою організацією, обумовленою характером службово-бойової діяльності з охорони і захисту державного кордону. Розвиток організаційної системи кадрового менеджменту в ДПСУ здійснюється на нормативній основі її побудови та функціонування й забезпечує її цілісність, а також узгоджену і взаємопов'язану управлінську діяльність усіх її структур, спрямовану на досягнення спільної мети кадрового менеджменту.

Список бібліографічних посилань

1. Будник С. М. Формування професійної готовності офіцерів-прикордонників до творчого вирішення завдань управлінської діяльності: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07. Хмельницький, 2006. 231 с.

2. Кодекс законів про працю України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

3. Машталер А. М. Модель розвитку професійної компетентності офіцерів-прикордонників у системі підвищення кваліфікації. Зб. наук. пр. *Нац. акад. Державної прикордонної служби України*. Сер. «Педагогічні та психологічні науки». 2015. № 1 (74). С. 133 – 144. URL: file:///C:/Users/Master/Downloads/znpnapv_ppn_2015_1_13.pdf.

4. Половніков В. В. До питання про зміст та особливості управління персоналом Державної прикордонної служби України. *Вісн. Нац. акад. Державної прикордонної служби України*. Сер. «Психологічні науки». 2012. № 4. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Vnadps_2012_4_33.

5. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 берез. 1992 р. № 2232-ХІІ в редакції від 20 квіт. 2017 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>.

6. Про внесення зміни до статті 6 Закону України «Про державну прикордонну службу України»: Закон України від 9 квіт. 2015 р. № 306-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/306-19#Text>.

7. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 3 квіт. 2003 р. № 662-IV. *Відом. Верховної Ради України*. 2003. № 27. Ст. 208.

8. Про державну службу: Закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-19/page4>.

9. Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях: Указ Президента України від 20 лют. 2018 р. № 2268-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2268-19>.

10. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22 жовт. 1993 р. № 3551-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3551-12>.

11. Про часткову мобілізацію: Указ Президента України від 17 берез. 2014 р. № 303/2014. URL: <http://www.dt-kt.com/ukaz-prezydenta-ukrajiny-pro-chastkovu-mobilizatsiyu-vid-17-03-2014-r-3032014>.

12. Статути Збройних сил України. Київ: Атіка, 2008. 432 с.

13. Стратегія розвитку Державної прикордонної служби: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 листоп. 2015 р. № 1189-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1189-2015-%D1%80>.

14. Теорія управління в органах внутрішніх справ: навч. посіб. / за ред. В. А. Ліпкана. Київ: КНТ, 2007. 884 с.

List of references

1. Budnyk S. M. Formuvannya profesiinoi hotovnosti ofitseriv-trykordonnykiv do tvorchoho vyvishennia zavdan upravlinskoj diialnosti: dys. ... kand. psykhol. nauk: 19.00.07. Khmelnytskyi, 2006. 231 p. [in Ukrainian].

2. Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08> [in Ukrainian].

3. Mashtaler A. M. Model rozvytku profesiinoi kompetentnosti ofitseriv-trykordonnykiv u systemi pidvyshchennia kvalifikatsii. *Zb. nauk. pr. Nats. akad. Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy*. Ser. «Pedagogichni ta psykholohichni nauky». 2015. № 1 (74). P. 133 – 144. URL: file:///C:/Users/Master/Downloads/znpnapv_ppn_2015_1_13.pdf [in Ukrainian].

4. Polovnikov V. V. Do pytannia pro zmist ta osoblyvosti upravlinnia personalom Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. *Visn. Nats. akad. Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy*. Ser. «Psykholohichni nauky». 2012. № 4. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21F03=FILE=&2_S21STR=Vnadps_2012_4_33 [in Ukrainian].

5. Pro viiskoviy oboviazok i viiskovu sluzhbu: Zakon Ukrainy vid 25 berez. 1992 r. № 2232-XII v redaktsii vid 20 kvit. 2017 r. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2232-12> [in Ukrainian].

6. Pro vnesennia zminy do statii 6 Zakonu Ukrainy «Pro derzhavnu prykordonnu sluzhbu Ukrainy»: Zakon Ukrainy vid 9 kvit. 2015 r. № 306-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/306-19#Text> [in Ukrainian].

7. Pro Derzhavnu prykordonnu sluzhbu Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 3 kvit. 2003 r. № 662-IV. Vidom. Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2003. № 27. St. 208 [in Ukrainian].

8. Pro derzhavnu sluzhbu: Zakon Ukrainy vid 10 hrud. 2015 r. № 889-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-19/page4> [in Ukrainian].

9. Pro osoblyvosti derzhavnoi polityky iz zabezpechennia derzhavnoho suverenitetu Ukrainy na tymchasovo okupovanykh terytoriiakh u Donetskii ta Luhanskii oblastiakh: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 20 liut. 2018 r. № 2268-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2268-19> [in Ukrainian].

10. Pro status veteraniv viiny, harantii yikh sotsialnoho zakhystu: Zakon Ukrainy vid 22 zhovt. 1993 r. № 3551-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3551-12> [in Ukrainian].

11. Pro chastkovu mobilizatsiyu: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 17 berez. 2014 r. № 303/2014. URL: <http://www.dt-kt.com/ukaz-prezydenta-ukrajiny-pro-chastkovu-mobilizatsiyu-vid-17-03-2014-r-3032014> [in Ukrainian].

12. Statuty Zbroinykh syl Ukrainy. Kyiv: Atika, 2008. 432 p [in Ukrainian].

13. Stratehiia rozvytku Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 lystop. 2015 r. № 1189-r. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1189-2015-%D1%80> [in Ukrainian].

14. Teoriia upravlinnia v orhanakh vnutrishnikh sprav: navch. posib. / za red. V. A. Lipkana. Kyiv: KNT, 2007. 884 p. [in Ukrainian].

MALANCHII Mykola
PhD in Public Administration, Doctoral Student,
National Academy of State Border Guard Service of Ukraine

NORMATIVE AND LEGAL BASES OF PERSONNEL MANAGEMENT OF THE STATE BORDER GUARD SERVICE OF UKRAINE

The concept of «staff of the State Border Guard Service» is structured. It is substantiated that the main document guiding the development of personnel management in the State Border Guard Service is the Development Strategy of the State Border Guard Service of Ukraine, which aims to ensure effective implementation of state border security policy and protection of Ukraine's sovereign rights in its exclusive (maritime) economic zone.

The analysis of the legal framework of personnel management of the State Border Guard Service shows that the service in the state border protection units has great social and state significance and is regulated by a number of legislative acts.

It is established that the distinctive features of professional activity of State Border Guard Service staff in relation to the goals, objectives and results of work are the conditionality of goals and objectives of official activity by the social order of society and their enshrinement in laws, military statutes and orders. The study of normative acts and guiding documents. The Law of Ukraine «On the State Border Guard Service of Ukraine» provided an opportunity to find out that to ensure the inviolability of the state border of Ukraine State Border Guard Service performs law enforcement, special and defense functions.

It is substantiated that the personnel of the State Border Guard Service are subjects of public administration, which are endowed with state-authoritative powers and the ability to activate the apparatus of state coercion. Their performance of official functions is connected with the granting of state authority.

It is determined that military service in the State Border Guard Service, as well as in the Armed Forces and other military formations of Ukraine, formed in accordance with the laws of Ukraine, is a civil service of a special nature. The peculiarity of the relationship between the servicemen of the State Traffic Police is that they are assigned responsibilities, which are determined by the statutes and advisers of the Armed Forces of Ukraine.

The official nature of the activities of the border service is manifested in the fact that the border service by its activities provides protection of the interests of the state at the state border. Ensuring these interests of the state is carried out through the implementation of functions and competencies of border authorities, which for them as state bodies are defined by the state in the legislation governing the activities of the Border Guard Service in the field of state border protection.

It is established that as an independent type of service, the border service has, in addition to legal, and organizational difference from other types of services, which is manifested in the restriction of service outside the system of border authorities. The special nature of the service is explained by the specificity of the subject of its conduct, the area of public relations, which is managed on behalf of the state by this service, ways and methods of its implementation. This requires the introduction of a system of special ranks, the establishment of uniforms and other distinctive features. Thus, there are all signs of special service activities.

Key words: personnel management of the State Border Guard Service of Ukraine, service and combat activity, management, normative and legal bases, legislative provision.

Надійшла до редколегії 08.12.20